

Magdalena
Vokáčová

Zakázané lásky

Nevěra vám dá víc,
než si myslíte

Zakázané lásky

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Magdalena Vokáčová
Zakázané lásky – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Zakázané lásky

Zakázané lásky

**Nevěra vám dá víc,
než si myslíte**

Magdalena Vokáčová

Michaela Adámková

*Povídkové příběhy v knize jsou smyšlené.
Jakákoliv podobnost se skutečnými osobami
je čistě náhodná.*

*Věnováno všem klientům, s nimiž se smějeme skrze slzy.
Těm, kteří dokázali proměnit utrpení v sebepoznání.*

© Magdalena Vokáčová, 2023
© Michaela Adámková, 2023
© Illustration Michaela Popková, 2023
E-book konverze © GDTP Studio Albatros Media, 2023

ISBN tištěné verze 978-80-264-4995-9 (1. vydání, 2023)
ISBN e-knihy 978-80-264-5042-9 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)
ISBN e-knihy 978-80-264-5043-6 (1. zveřejnění, 2023) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-264-5044-3 (1. zveřejnění, 2023) (mobi)

Obsah

Rozhovor I.	13
Láska je vážná duševní choroba	19
Rozhovor II.	59
Přemýšlej o tom	68
Rozhovor III.	97
Deník zakázané lásky	105
Rozhovor IV.	135
Na sebe jsme si zbyli	144
Rozhovor V.	167
Spolupachatelka	173
Rozhovor VI.	204
Prázdnno, které léčí	209
Rozhovor VII.	230

Tato kniha je věnována zejména těm, kteří zažili či právě prožívají utrpení „zlomeného srdce“, nezávisle na tom, na jakém kraji trojúhelníku či čtyřúhelníku se zrovna nacházejí. Často jde o hluboký žal a pocit nesmyslnosti, kdy se člověk cítí, jako by mu zemřel někdo blízký. Skutečnost je o to horší, že smrt bývá opravdovým koncem příběhu, zatímco nevěra být koncem nemusí. Druhý člověk žije, jen někde jinde a s někým jiným, což pořád dává naději v to, že by se vztah mohl obnovit.

Na téma milostného utrpení byla samozřejmě napsána spousta divadelních her, většina literatury a mnohé filmové scénáře. Také výtvarné umění často zachycuje drama nenaplněné hluboké lásky. Jedná se o sdílenou bolest, kterou často klienti popisují jako bolest fyzickou. Proč tedy další vyprávění na stejné téma?

Pokud se zrovna nacházíte na samém dně trápení, možná mi nebudete věřit, že přece jen jednou přijde chvíle, kdy si uvědomíte, že ona palčivá bolest ustupuje. Konečně poprvé ráno vstanete a on/ona už nebude vaší první myšlenkou. Nebo zapomenete na jeho/její narozeniny. Najednou scény z nevěř vašeho milovaného/vaší milované vyblednou a stanou se pouhou součástí vaší společné historie. Možná jste na tom stejně, jako jsem byla já a mnozí moji klienti, možná v tuhle chvíli nevěříte, že to ještě někdy může být dobré...

Já vám ale slibuji, že může. A když k sobě budete upřímní, tak vše může být mnohem lepší, než bylo předtím. Ze zlomeného srdce může vytrysknout skutečná pravda, protože bolest, ačkoliv je nepohodlná a někdy nesnesitelná, nás dokáže dovést až k podstatě. Rána pak má šanci vykvést, přerodit se v něco nového, krásného a pravdivého, jak poeticky popsal Hermann Hesse v básni *Siddhártha*. Upřímně věřím, že také z vašeho emočního bahna vykvete leknín, srdce se zahojí, uzdravíte se a na místo bolesti nastoupí nové a pevné sebeuvědomění.

Sesbírala jsem příběhy klientů, kteří se protrpěli ke smíření a poznání. Jsou to lidé, kteří dokázali využít krizi v původním smyslu toho slova, tedy jako šanci. Jako možnost znovu se setkat sami se sebou, přiblížit se své vnitřní pravdě, ponořit se do nitra. Smyslem knihy je inspirovat vás příběhy těch, kteří mají podstatnou část celého procesu za sebou. Protože jsem pro vás chtěla zúročit také více než dvacet let praxe, povídky jsou doplněny rozhovorem, který se mnou vedla moje nejbližší kamarádka, novinářka Michaela Adámková. Já i Míša upřímně věříme, že být pravdivý sám k sobě je jediná cesta, jak se potkat s vlastní podstatou, jak se s naším životem neminout.

Přeji hodně zdaru na vaší cestě k vnitřní pravdivosti.

S láskou
Magdalena

Rozhovor I.

Proč se bavit o nevěře? Co je vůbec nevěra?

Když tuto otázku položíme dvaceti lidem, získáme dvacet názorů na to, kde nevěra začíná. Neshodnou se na tom ani odborníci, kteří se celoživotně fenoménem nevěry zabývají. Například jedna z hodně přísných definic říká, že nevěra je cokoliv, kdy ohledně vztahu s někým jiným musíme něco tajit. Jiná definice nevěru vidí v překročení fyzického kontaktu – třeba v polibku s druhou osobou. Další tvrdí, že to je tehdy, pokud někomu jinému než našemu partnerovi věnujeme energii, čas a peníze, které by místo toho mohly proudit do společného vztahu. Jiný řekne, že k nevěře dochází tehdy, když dojde k pohlavnímu styku, a další dokonce ani to nevyhodnotí jako nevěru, pokud tam nejsou romantické city. Měla jsem klientku, která u mě proplakala tři sezení, protože jí byl manžel „psychicky nevěrný“. Intenzivně myslel na sousedku, s níž

ale v reálu nikdy nic neměl. Právě proto, že není žádná všeobecně uznávaná definice nevěry, má smysl o ní mluvit.

Proč nás partnerova nevěra tak strašně bolí?

Největší bolest podváděného partnera v dlouhodobém vztahu vzniká z toho, že nevěra zpochybní celý dosavadní vztah. Podváděný partner si často klade otázku: Možná mě nikdy doopravdy nemiloval/nemilovala? Máme tendenci vidět situaci černobíle a vytvářet si podivné rovnice – milenka je pro něj v něčem nebo možná úplně ve všem lepší než já, tím pádem já nemám žádnou hodnotu. Nebo všechno, co jsem doteď žila nebo žil posledních 15, 20, 25 let, je naprostá lež.

Takže nejhorší je to zpochybnění celého vztahu, ten pocit, že žiju ve lži?

Myslím, že ano. Ta strašná nejistota, jestli budoucnost, kterou jsem s ním plánovala, vyjde, anebo jestli to byla jenom mylná představa. A já si v první chvíli vůbec neumím vytvořit představu o jiné budoucnosti. Jsem v šoku. Všechno mi přijde jako lež a nemám žádnou představu budoucnosti, protože všechny moje představy byly navázané na partnera. S ním jsem si představovala, jak budeme chovat vnoučky, jak budeme materiálně i duševně růst, co spolu zažijeme. A najednou se všechno rozpadá. Ale nejen to. Krom těch snů o budoucnosti se rozpadá také představa o minulosti. Protože každému běží hlavou, co všechno ve vztahu

přehlížel, čeho si nevšiml a že žil možná dlouhodobě v nepravdě. Je samozřejmě těžké přiznat si, že jsem žil nebo žila mnoho let v nepravdě, protože mě to vede k otázce, co jsem ve vztahu zanedbal či zanedbala já.

Po tomto zjištění a šoku tedy asi začíná dlouhý proces, kudy ven z toho bolestného stavu, z toho strašného strachu a nejistoty. Co by mělo být prvním krokem?

Myslím, že úplná upřímnost sám k sobě a následně mezi partnery. Nevěra totiž většinou přichází ve chvíli, kdy jsme k sobě dlouhodobě nebyli upřímní. Myslím sami k sobě i k sobě navzájem. Nevěra někdy otevře takovou míru upřímnosti, která mezi partnery nikdy předtím nebyla. Takhle pravdivost je nadějí na úplně novou úroveň partnerství. Klienti mi často popisují, že spolu po překonané krizi fungují na úplně jiné, daleko hlubší úrovni. Stává se to tehdy, když si oba uvědomí, že jim na vztahu vlastně záleží, že vytvořili něco hodnotného, v čem chtějí žít dál, a ani nevěra je nezastaví. Stává se to nejen díky otevřenosti a upřímnosti na obou stranách, ale také díky ochotě vidět svůj vlastní podíl na vzniklé situaci.

A co když se po velké míře upřímnosti ukáže opak?

To se také stává. Někdy vyjde najevo, že to prostě dál nepůjde. Že si vlastně oba v různých věcech lhali natolik, že obnovit důvěru už není možné. Nebo že se proměnil jeden nebo oba partneři

natolik, že už partnerství nelze slepit zpět, aniž by jeden z nich úplně popřel sám sebe. Jenže já si myslím, že ačkoliv potom následuje bolestný proces, je svým způsobem vykoupením. Protože ať je pravda, nakolik chce nepohodlná, je ze všeho nejdůležitější. Lež, předstírání a neřešené konflikty dělají vzdálenost ve vztahu a vytvářejí páry, které nežijí spolu, ale vedle sebe.

Opravdová upřímnost je tedy fajn, ať dopadne vztah jakkoliv. Poměrně často na ni ale nedojde. Když pozoruji některé vztahy a rozchody, vidím, že místo toho začíná po prvotním šoku kolečko obviňování toho druhého, případně sebe sama, aniž by se zakládalo na pravdě nebo upřímnosti.

Pokud v takové chvíli začne jenom obviňování a já sám/sama vlastně nejsem vůbec ochotný/ochotná podívat se na sebe, ale mluvím stále o druhém, jak strašně mě zradil a co všechno udělal špatně, tak existuje zlaté pravidlo komunikace. Komunikuji vždy za sebe tak, že neřeknu: „Ty jsi prase, které mě zradilo.“ Ale řeknu: „To, co jsi udělal, mě neskutečně zranilo.“ Nemluvím o druhém, mluvím o tom, co to se mnou dělá. Používám ich-formu – první osobu. Pokud se komunikace zvrhne jen ve vzájemné obviňování, znamená to, že nejspíš ani předtím nebyla nijak hezká, že byla spousta podstatných momentů dávno přehlédnuta a že vzájemné obviňování tam bylo už předtím. Teď po nevěře se jenom vybarvilo v jasnějších konturách a všechny ty nezdravé vzorce, které tam byly, se ukazují ve velkém.

A co když máš pocit, že je doma vše bez problémů, komunikujete, rozumíte si, máte společné zážitky, všechno je krásné, a tvůj partner potká někoho, s kým může zažívat porozumění na vyšší úrovni, na vyšším levelu. Co to pro tebe znamená? Smíření se s takovou situací musí být strašně těžké. Někde jsem četla, že přijít o milovanou osobu tímto způsobem je skoro horší, než když ti zemře. Tvůj bývalý partner je pořád tady, ale už nikdy nechce být součástí tvého života. A ty ho nebo ji stále miluješ, a i když se to snažíš rozumově pochopit, nejde to. Jak můžeš začít zase normálně žít?

Jako první bych si asi kladla otázku, jaký druh porozumění zažívá s tou druhou osobou, který se mnou žít nemohl. A kterou část sebe sama s ním zase naopak nemůžu žít já. Co přesně na tom člověku tak strašně miluju. Jestli opravdu jeho, nebo jen stereotypy, které jsme si společně vytvořili a které třeba ani někdy nejsou moc hezké. My totiž často milujeme to, co známe. I když to není vůbec pěkné a v dětství jsme s tím vůbec nebyli spokojeni, tak nás to pro to známé přitahuje a máme tendenci podobný svět vytvářet v našich vztazích i v dospělosti.

Kognitivní psycholog Robert Sternberg popisuje ve své knize *Láska je příběh*, že naše společnost a naše zkušenost nám předkládají určité příběhy, které představují různé podoby lásky. My si některé z nich vybíráme, přijímáme je za vlastní a snažíme se je potom ve svém životě naplnit. Podle toho, jak ladí náš příběh – naše pojetí lásky – s příběhem partnera, jsou potom naše vztahy buď stabilní, nebo naopak. Když uvedu nějaký příklad, tak

Sternberg říká, že jsou lidé, kteří lásku chápou jako válku. Jsou to ta partnerství, kde se lidé neustále dohadují, vyhrožují si rozchodem, ale zůstanou spolu celý život, protože jim to vlastně vyhovuje. Jejich pojetí příběhu o lásce je stejné. Dále jmenuje spoustu příběhů, např. záchranářský, zahradnický apod. Bez posuzování popisuje výhody a zápory jednotlivých příběhů.

Ještě k tvé otázce. Pokud bychom opravdu zcela nesobecky dokázali milovat druhého a nelpěli na naší představě o lásce, tak ho přece v okamžiku, kdy s námi nechce být, necháme jít za jeho štěstím, ne?

To musí být neskutečně těžké...

Je to náročná disciplína. Lidé zaměňují významy slov milovat a vlastnit, ale milovat přece zahrnuje riziko, že se partner opravdu může kdykoliv sebrat a odejít. A je jedno, jestli se jeví jako správné řešení zůstat. Jedna věc je to „správné“ a druhá pak, že pokud v tom vztahu nebude porozumění, tak v něm nebude šťastný nikdo ze zúčastněných. Potom se může stát, že si budeme hrát na hezkou rodinu, která sice zvenčí vypadá skvěle, ale uvnitř není nikomu dobře. Tohle předstírání mi připadá hodně náročné. Takže slovo miluju znamená i to, že druhého miluju také ve chvíli, kdy ode mě odchází. Vnímám to jako nejtěžší úroveň lásky, kterou se asi všichni učíme.

Láska je vážná duševní choroba

I.

„Hallo,“ ozval se melodický ženský hlas do telefonu v páteční podvečer, kdy jsem už nečekala žádný pracovní hovor. „It's Athanasia. Poskytujete koučink také v angličtině? Děláte i life koučink? Nebo možná spíš koučink zlomeného srdce?“

Athanasia byla Řekyně, nádherná jako její melodický hlas. V angličtině měla silný řecký přízvuk, což jí dodávalo na sex-appeal. Bylo jí čtyřicet pět let, měla světlou pleť, černé vlasy, které jí v dlouhých prstencích padaly téměř do pasu, a řezaný obličej řecké bohyně, jemuž dominovaly zelené oči. Její postava, štíhlá a ženská, mohla být také klidně předlohou antickým sochařům. Byla na první pohled vnitřně silná, charismatická a krásná.

A byla také sympaticky praštěná. Přestože pocházela z bohaté athénské rodiny a měla doktorát z filozofie, v Praze dělala taxikářku...

To vše mi stihla říct během prvních pěti minut prvního sezení. Poté co mi pořádně zmáčkla ruku, se sebevědomě zabydlela na gauči a vysvětlila mi okolnosti svého příchodu do Prahy.

„Naši nás sice všechny postupně naverbovali na ekonomku, ale já zběhla k tomu, co jsem stejně odjakživa chtěla studovat, k filozofii. Bavilo mě zaobírat se otázkami, proč tady jsme. Kdo je vůbec člověk? Je nějaký Bůh? Jak vznikl svět nebo co je láska? Na žádnou z nich mi sice filozofie neodpověděla, ale i tak mě bavilo a baví dozvídat se, jak o podobných otázkách uvažovali předkové. Dá se říct, že jsem v rodině, ze které pocházím, černou ovčí. Jako jediná z pěti dětí jsem rozvedená a jako jediná jsem nepokračovala v akademické dráze. Nemám zapotřebí tuhle akademickou politiku. Moji sourozenci si sice neustále stěžují, ale pořád dělají to, co se od nich očekává. Já jsem rebel a vždycky jsem byla.“

„Takže jste se zamilovala do taxikáření?“

„Ráda si povídám s lidmi a ráda řídím,“ vysvětlila mi, „tak mi připadalo logické spojit to dohromady. Moje profese je skvělá, taxislužba je taková filozofie v praxi.“

„To jste odvážná,“ usmála jsem se. „Nebojíte se, když jste takhle nápadně atraktivní, že se na vás nějaký klient vrhne?“ Podívala se na mě stejným pohledem, kterým jsem koukala na babičku, když mi říkala: Vezmi si košilku, ať nenastydneš. „Ne, toho se nebojím, ubránila bych se. Dělala jsem odmala sebeobranu a mám zbrojní pas. Táta na tom trval, aby všech jeho pět dětí mělo zbrojní pas.“

Odmlčela se, probodla mě kočičíma očima a pak pokračovala: „Bojím se výhradně sama sebe, svých pocitů, své přecitlivělosti. Poslední tři měsíce jsem sama se sebou zažila peklo,“ usmála se smutně. „Zažila jsem lásku, jakou člověk potká nejspíš jen jednou za život,“ pokračovala Athanasia v podobném duchu jako mnozí moji klienti, kteří přijdou s tématem náročného rozchodu.

„Platon řekl, že láska je vážná duševní choroba. Jsem přímým dokladem jeho slov. Jsem platonistka,“ usmála se smutně.

„Než jsem potkala Petera, byla pro mě partnerská láska tak nějak podezřelá. Vnímala jsem ji spíš jako způsob zachování lidského druhu. Jsem rozvedená, s bývalým manželem máme trochu odměřený, ale slušný vztah, syna mám už na vysoké. Od loňska studuje filmovou režii v Americe, takže ho naživo vidím tak jednou za tři měsíce. Je mu dvacet, má svůj svět, má za oceánem nové přátele, jezdí k nám už jen na prázdniny. Když naposledy přijel domů do Athén, přiletěli s ním jeho čtyři kamarádi a všichni u nás zůstali čtrnáct dní. Prostě Christos, můj syn, se zdárně odpotává a já se ho v tom snažím podpořit. Díky tomu, že je Chris v Americe, jsem mohla jít do Prahy a mám teď mnohem víc času sama na sebe. To se mi ale zrovna moc nehodí. Snažím se pracovat, hodně čtu a pořád něco studuji. Po čtyřicítce jsem měla několik mladších mužů, ale po lásce jako takové jsem netoužila. K čemu? Rodinu jsem si užila, Christos je dospělý, je z něj skvělý muž, tak k čemu vytvářet nějaká další zbytečná partnerství?“

Vážně řekla zbytečná partnerství? Zopakovala jsem si ještě jednou její větu. Pro její drsný řecký akcent jsem si musela občas něco z její angličtiny zopakovat, teprve potom jsem pochopila význam.

Řekla, utvrdila jsem se poté, co jsem si větu v hlavě přehrála. Athanasia byla rebel. Ta její nekompromisnost mě bavila.

„Vlastně jsem se od mužů držela spíš dál. Když jsem někam jela, pozorovala jsem páry na dovolené a gratulovala si, že jsem sama. Byla jsem celkem spokojená, ale zároveň také dost smutná, protože mi odcestoval Chris. Pak jsem potkala Petera. Poznala jsem ho na Santorini, kam mě pozvala moje kamarádka Sophia, abych se přijela zrelaxovat a vyplavala svůj mateřský smutek. Moc se mi nechtělo, měla jsem ještě něco domluveného v Athénách, ale nakonec jsem vyrazila. Díky tomu jsem ho poznala. Peter je Slovák, žije v Praze, nebo spíš částečně žije v Praze, a já si zrovna půjčovala kolo, když jsme na sebe narazili prvně. A stalo se to, s čím už jsem nepočítala. Doopravdy jsem se zamilovala. Doslova jsem zešílela láskou. Je hezký, urostlý, modré oči, světlé vlasy, vysoký, ale to zdaleka není všechno. Je hodný, chytrý, společenský, s každým umí promluvit, ať je to mimino, malý kluk, nebo stoletá babička. Má krásný hlas a mlčet s ním bylo stejně úžasné jako s ním mluvit. Propovíдали jsme noci, promilovali jsme je, ale ráno jsme se sebrali a šli si normálně zaplavat jako dávní kamarádi. Byla to šílená, hluboká a vášnivá láska. Tak jsme spolu na Santorini strávili měsíc a já se rozhodla, že se přestěhuju do Prahy. Společně jsme si zařídili byt. Pendlovala jsem mezi Athénami a Prahou, Peter zase mezi Prahou, Bratislavou a Londýnem. Každé naše setkání bylo tak naplněné, že jsem se bála, abych se samým štěstím nerozpustila.“

Athanasia budovala drama přirozeně a dokonale, ani jsem nedutala. Ze způsobu jejího vyprávění mi bylo jasné, že přijde úplně

masakr, jen jsem tedy tiše čekala, v jaké podobě. Athanasia mě napíjala. Poměrně dlouze vyprávěla o tom, jak společně navštívili New York, Londýn a Kodaň, jak byli na návštěvě u rodičů v Athénách, a několik dalších historek. Vzpomínky byly stále živé. Připomnělo mi to obraz vzácné drahé sklenky z broušeného skla, která se rozbila na tisíce střepů. Ty se různě povalují a zapichují, zatímco jsou jen nesmyslnou připomínkou kdysi nádherného předmětu, který dnes už neexistuje. Podobně pichlavé a bolestné byly nyní Athanasiiny vzpomínky.

Athanasia se nadechla a s tíhou v hlase mi sdělila: „Trvalo to necelý rok. Pak mi zavolala jeho manželka.“ Odmlčela se a zadržela pláč. Přímo před očima se mi žena vamp proměnila v malou, bezradnou holku. Uměla jsem si ji najednou představit na houpačce ve školce. Nejráději bych ji objala. Fascinují mě proměny klientů, jež se mi odehrávají přímo před očima. Kdybych tím nerušila sezení, bylo by neuvěřitelné ty proměny fotit. Kolik tváří v sobě všichni máme?

Elegantně vytáhla kapesník z krabice ležící před ní a utřela si oči: „Neuměla pořádně anglicky, ale i tak jsem pochopila, že to je jeho žena a že mi nadává. V hlavě jsem měla úplné prázdno. Každé její slovo pohřbívalo moji iluzi o Peterovi, s každou další větou umíral ten můj vysněný hrdina, který evidentně s tím reálným Peterem neměl moc společného. Jenže pochovat iluzi je mnohem těžší než ji vytvořit.

Nedokázala jsem to pochopit. Proč mi zamlčel, že je ženatý? Víte, vyrostla jsem v rodině, kde bylo samozřejmostí říkat pravdu. Táta nás odmala učil, že když někoho nemáme rádi, tak ho

prostě nemáme rádi a nemá cenu předstírat, že to je jinak. Pravda má pořád stejnou hodnotu, ať je jakkoliv nepohodlná – byla jedna z nejčastějších tátových vět. Musím uznat, že Peter přímo nelhal, netvrdil mi, že je rozvedený. Nevyptávala jsem se na to. Připadalo mi, že má předchozí vztah vyřešený, takže na minulost jsem se ho celkově moc neptala. Věděla jsem, že má dospělého syna, který studuje medicínu v Bratislavě. Tím to pro mě haslo. Nechtěla jsem se hrabat ani v její, ani v jeho minulosti, užívali jsme si přítomnost. Po docela dlouhé době to byl muž, vedle něhož jsem si přála stárnout.“

„Jak je to dlouho, co vám volala Peterova žena?“ zeptala jsem se.

„Tři měsíce,“ vzhledla ke mně Athanasia překvapeně, jako bych ji vytáhla z jiného světa. „Možná vám bude divné, proč jsem nezavolala hned, ale já v první chvíli vůbec nebyla schopná nic dělat. Existovala jsem v takovém zvláštním standby režimu. Chodila jsem do práce a nevěděla, jestli se nemám přesunout zpět domů do Athén. Na jednu stranu mi připadalo, že mi bude doma lépe, na druhou stranu jsem si Prahu oblíbila. Přirostla mi k srdci i s tím hnusným počasím, zamračenými lidmi a opilými turisty, kteří pijí české pivo místo vody. Tak jsem zatím zůstala a snažila se přežít každý jednotlivý den. Útěchu jsem hledala ve filozofii, hlavně v Platonovi. Pořád dokola, jako posedlá, jsem se vracela k jediné větě: **Milující ztrácí jasnovost pohledu na předmět své lásky.** Napsala jsem si ji do kruhu a pořád dokolečka jsem ji znovu a znovu četla, jako by mě to mohlo vyléčit.

Byla jsem totiž jednak fakt hrozně našťvaná na Petera, ale daleko víc sama na sebe. Všude jsem hledala odpověď na otázku, proč zrovna on. Nejvíc jsem pátrala v knihách. Přečetla jsem jich hodně – namátkou Sternberga, Jellouscheka, Röhra, Frankla, Fromma a spoustu dalších. Nic ale nedokázalo utišit moji bolest ani odpovědět na moje otázky. Taková zrada, říkala jsem si. Takový podvod.

Viděla jsem svou energii a čas, který jsem cpala do iluze o muži, jenž existoval jen v mé představě. Moji naivní, urputnou touhu po lásce. Touhu znovu věřit na pohádky. Vždyť já ho tak milovala! Ale vlastně koho? Svou představu, kterou jsem si o něm udělala? Nebo jsem milovala pocit vlastní výlučnosti, jež jsem s ním zažívala? To, že jsem samu sebe viděla skrze jeho oči jinak? S ním jsem se najednou cítila výjimečná, hodnotná. Kdo jsem ale bez něj?“

„To je vynikající otázka. Kým jste teď? Kdo jste bez Petera?“

Athansiino charisma bylo strhující. Bylo těžké vystihnout, kdy její řeč přerušit a kdy ji naopak nechat mluvit. Nechávala jsem ji mluvit a hledala jsem pro sebe nějaký klíč.

„První, co mě napadá, je, že jsem bez něj osamělá stárnoucí žena, která spěje ke smrti v životě bez lásky. Osamělá! Je divné, že jsem to slovo vůbec použila. Než jsem poznala Petera, osamělá jsem si nepřišla.“

„Osamělá stárnoucí žena...“ zopakovala jsem po Athanasii.

„Vlastně přišla. Sice jsem Chrise podpořila v tom, aby šel studovat do Spojených států, ale po jeho odjezdu jsem si připadala nesmírně...“ Chvilku se odmlčela, než dořekla nahlas: „... osamělá.“